



Nr.contract de finantare: **130/ 7.06.2018**

Titlul Proiectului: "Abordare integrata a politicilor sociale si medicale prin formularea de politici publice alternative de catre societatea civila"

Axa prioritara 1 Administratie publica si sistem judiciar efeciente

Obiectivul specific 1.1. Dezvoltarea si introducerea de sisteme si standarde comune in administratia publica ce optimizeaza procesele decizionale orientate catre cetateni si mediul de afaceri in concordanta cu SCAP

Codul SIPOCA: 353, Codul MySMIS: 110527

Perioada de implementare a proiectului: de la 07/06/2018 pana la 06/10.2019.

## RAPORT DE MONITORIZARE A POLITICILOR PUBLICE DIN DOMENIILE SOCIAL SI/SAU MEDICAL

Acest raport de monitorizare a fost realizat in perioada 16-30 noiembrie 2018 in cadrul proiectului "Abordare integrata a politicilor sociale si medicale prin formularea de politici publice alternative de catre societatea civila".

### I. STRATEGII SI PLANURI DE ACTIUNE AFLATE IN TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ (noutati)

**Hotărârea Guvernului privind aprobarea Planului Național Strategic pentru Supravegherea, Controlul și Prevenirea cazurilor de infecție cu HIV/SIDA în perioada 2019 –2021,**

<http://www.ms.ro/acte-normative-in-transparenta/#6c7cc49wyt>

Elaborarea structurii programelor naționale de sănătate pentru perioada 2019 și 2020, a activităților care se vor realiza în cadrul acestora, a indicatorilor de evaluare, precum și a altor termeni și condiții privind derularea lor este condiționată de sumele alocate anual, prin legea bugetului de stat, potrivit prevederilor Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare. La această dată nu este aprobat bugetul de stat pentru anul 2019. În situația necunoașterii dimensiunii fondurilor care vor fi alocate programelor naționale de sănătate, nu este posibilă elaborarea unei noi hotărâri a Guvernului României și a normelor tehnice subsecvente și aplicarea acestora începând cu data de 1 ianuarie 2019. Prin acest act normativ se reglementează cadrul legal pentru prelungirea, până la data de 31 martie 2019, a termenului de aplicare a prevederilor HG nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018, cu modificările ulterioare. În acest context, se va asigura continuitatea activităților prevăzute în cadrul programelor naționale de sănătate derulate în prezent, preîntâmpinându-se apariția unor disfuncționalități majore în asigurarea accesului bolnavilor la serviciile medicale preventive și curative.



ASOCIATIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR  
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Prin proiectul de Hotărâre de Guvern se propune aprobarea Planului Național Strategic pentru supravegherea, controlul și prevenirea cazurilor de infecție cu HIV/SIDA în perioada 2018 – 2020 (PNS). PNS este documentul orientativ principal de politică publică pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programelor și proiectelor naționale și locale de intervenție în domeniul supravegherii, controlului și prevenirii cazurilor de infecție cu HIV/SIDA în perioada 2018 – 2020 în România. Acesta derivă din prioritățile exprimate în cadrul Strategiei Naționale de Sănătate Publică (2014-2020)<sup>5</sup>, reprezintă politica sectorială a Ministerului Sănătății în domeniul supravegherii, controlului și prevenirii cazurilor de infecție cu HIV/SIDA în România pentru perioada 2018-2020 și urmărește respectarea angajamentelor naționale și internaționale asumate de Guvernul României, prin următoarele documente:

*la nivel național:*

- Constituția României;
- Programul de Guvernare 2017- 2020;
- Planul Național de Reformă 2017;
- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020;
- Strategia Națională de Control al Tuberculozei în România 2015-2020;
- Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome (2015-2020);
- Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020;
- Proiect de plan de acțiune privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020);

*la nivel internațional:*

- Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă;
- Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii<sup>7</sup>;
- Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului;
- WHO's Global health sector strategies for HIV and sexually transmitted infections (STIs) for the period 2016–2021;
- UNAIDS 2016-2021 Strategy: On the Fast-Track to end AIDS;
- Rezoluția Parlamentului European privind răspunsul la HIV/SIDA, tuberculoză și hepatita C - 2017/2576 (RSP);
- UNAIDS 90-90-90 Treatment Targets;
- UNGASS 2011, Political Declaration on HIV/AIDS: Intensifying our Efforts to Eliminate HIV/AIDS, June 2011;
- Action plan for the health sector response to HIV in the WHO European Region;
- Action plan for the prevention and control of noncommunicable diseases in the WHO European Region (2016 - 2025);
- European Child and Adolescent Health Strategy 2015–2020;

- Special Session of the United Nations General Assembly on the World Drug Problem, 2016 - Outcome document of the thirtieth special session of the General Assembly, "Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem";
- Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

Abordarea propusa prin PNS este centrată pe:

**1. Prioritizarea intervențiilor de prevenire.** În contextul creșterii îngrijorătoare a numărului de cazuri HIV/SIDA nou diagnosticate la nivel național în ultimii 10 ani (7.139 cazuri noi HIV/SIDA) și al studiilor realizate la nivel internațional, care au demonstrat că dinamica epidemiei HIV este determinată de comportamentele la risc, frecvența acestora și vulnerabilitățile unor grupuri populaționale specifice și ale celor aflate în legătură cu acestea, se impune prioritizarea unor grupuri mai expuse infecției cu HIV, ca urmare a comportamentelor de risc specifice și a barierelor legale sau sociale pe care le întâmpină în accesarea serviciilor de prevenire, tratament și îngrijiri HIV.

Astfel, în cadrul PNS următoarele grupuri au fost considerate „grupuri prioritare”:

- bărbații care fac sex cu alți bărbați – prevalență HIV/SIDA estimată 18% (2014), conform datelor din studiul European SIALON II, realizat pe un eșantion de 181 MSM din București;
- consumatorii de droguri injectabile, copii și adulți - prevalență estimată HIV/SIDA 11.2% (2015) în rândul CDI care accesau programele de schimb de seringi și de 28.9% (2015) în rândul CDI care nu accesează aceste servicii;
- persoanele care practică sexul comercial - prevalență HIV/SIDA estimată de 1% (2009). Conform aceleași surse, 33% dintre PPSC erau și consumatoare de droguri injectabile, deci este de așteptat ca explozia infecției cu HIV ce a afectat CDI după 2009 să fi afectat și această categorie de PPSC;
- persoanele private de libertate - prevalență HIV/SIDA estimată 0.2% (2010), număr de noi cazuri raportate în 2016 în cadrul PPL – 36 cazuri.

Având în vedere numărul mare de cazuri noi HIV/SIDA cu transmitere heterosexuale înregistrate la nivelul populației generale, o atenție specială trebuie acordată adolescenților și tinerilor. Cea mai des întâlnită cale de transmitere HIV și ITS în rândul acestora este sexul neprotejat. Astfel, intervențiile de prevenire incluse în cadrul PNS trebuie să asigure și accesul tinerilor (cu vârste între 15-24 ani) la servicii de prevenire, diagnostic și tratament HIV/SIDA prin concentrarea pe cunoașterea nevoilor specifice acestora și furnizarea de servicii adaptate.

**2. Utilizarea testării HIV ca poartă de intrare în tratament.** Acțiunile de testare HIV propuse vizează:

- identificarea persoanelor infectate cu HIV prin oferirea unor servicii de testare și consiliere de calitate;
- asigurarea conectării persoanelor infectate cu HIV la servicii de tratament, îngrijire și suport și la servicii de prevenire secundară a transmiterii HIV;

- conectarea persoanelor cu rezultate negative la testul HIV și care au comportamente cu risc la servicii de prevenire primară a HIV și încurajarea testării ulterioare;
- analiza impactului intervențiilor de reducere a transmiterii HIV, precum și a celor ce vizează reducerea morbidității și mortalității asociate infecției HIV în vederea extinderii intervențiilor cu impact crescut.

PNS propune întărirea capacității de testare HIV gratuită, indiferent de statutul de persoană asigurată, prin intermediul unor centre fixe, unități mobile și opțiuni de tip autotestare.

**3. Asigurarea accesului universal la tratamentul ARV ca modalitate de prevenire a noilor infecții HIV.** PNS prevede asigurarea accesului universal la tratament ARV pentru persoanele diagnosticate cu HIV/SIDA și acordarea de beneficii și servicii sociale cum ar fi:

- programe nutriționale (alocații zilnice de hrană/indemnizații lunare de hrană);
- drepturi conferite de gradul de handicap (asistent personal, indemnizație lunară etc.);
- accesul la servicii sociale – inclusiv servicii specializate pentru persoanele cu HIV/SIDA și consumatorii de droguri, în funcție de nevoi;
- planificarea serviciilor necesare și asigurarea managementului de caz.

**4. Asigurarea unui mediu propice.** Acesta este indispensabil unei implementari eficiente și eficiente și vizează:

- instituirea unui mecanism de finanțare a organizațiilor neguvernamentale implicate în implementarea PNS;
- facilitarea accesului persoanelor neasigurate din rândul grupurilor prioritare la servicii de prevenire, testare și tratament;
- adaptarea cadrului legislativ pentru implementarea unor intervenții de tip "camera de consum", autotestare, profilaxie pre-expunere;
- formarea personalului sanitar și social din serviciile de sănătate ale MS și a celui din direcțiile medicale din subordinea altor ministere cu rețele proprii în vederea combaterii stigmatului și discriminării.

**5. Coordonarea în implementarea răspunsului național HIV/SIDA**

În vederea asigurării unei utilizări raționale și eficiente a resurselor existente, cu generarea maximului de impact PNS se bazează pe cooperarea și coordonarea la nivel local, regional și național. Responsabilitatea coordonării PNS aparține MS, abilitat prin lege să coordoneze la nivel național răspunsul la problematica bolilor transmisibile, inclusiv a HIV/SIDA. Tratamentul ARV și acțiunile conexe acestuia vor fi coordonate de INBI în calitate de Unitate de Asistență Tehnică și Management. În vederea asigurării eficienței și transparenței în utilizarea fondurilor publice PNS prevede investigarea comportamentelor, cunoștințelor și atitudinilor, dar și a prevalenței HIV în populația generală și în rândul grupurilor prioritare prin intermediul unor acțiuni de supraveghere epidemiologică și comportamentală.

Pe durata derularii sale (2019-2021), prezentul PNS prevede adaptarea cadrului legislativ pentru:

- facilitarea accesului persoanelor neasigurate din rândul grupurilor prioritare la servicii de prevenire, testare și tratament;
- implementarea unor intervenții de tip "camera de consum", autotestare, profilaxie pre-expunere;
- reducerea barierelor legate de vârstă ce intervin în accesarea nemijlocită a serviciilor de prevenire și tratament HIV;
- includerea centrelor regionale HIV/SIDA și a unităților sanitare ce inițiază tratamentul pentru TBC în lista unităților de specialitate care implementează Programul Național de Sănătate Mintală și asigurarea resurselor umane specializate necesare în vederea furnizării tratamentului de substituție cu agoniști de opiacee (metadonă) pentru persoanele cu toxicod dependență, la nivelul acestor unități, în vederea creșterii aderenței la tratament HIV și TBC;

## II. PROPUNERI NORMATIVE SAU LEGISLATIVE (CU IMPACT ASUPRA PERSOANELOR VULNERABILE/PACIENTILOR) AFLATE ÎN TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

### 1. Hotărâre pentru prelungirea termenului de aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 155/2017 privind aprobarea Programelor Naționale de Sănătate pentru anii 2017 și 2018, <http://www.ms.ro/acte-normative-in-transparenta/pages/2/#c54f9b77ye>

Elaborarea structurii programelor naționale de sănătate pentru perioada 2019 și 2020, a activităților care se vor realiza în cadrul acestora, a indicatorilor de evaluare, precum și a altor termeni și condiții privind derularea lor este condiționată de sumele alocate anual, prin legea bugetului de stat, potrivit prevederilor Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare. La această dată nu este aprobat bugetul de stat pentru anul 2019. În situația necunoașterii dimensiunii fondurilor care vor fi alocate programelor naționale de sănătate, nu este posibilă elaborarea unei noi hotărâri a Guvernului României și a normelor tehnice subsecvente și aplicarea acestora începând cu data de 1 ianuarie 2019.

Prin acest act normativ se reglementează cadrul legal pentru prelungirea, până la data de 31 martie 2019, a termenului de aplicare a prevederilor HG nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018, cu modificările ulterioare. În acest context, se va asigura continuitatea activităților prevăzute în cadrul programelor naționale de sănătate derulate în prezent, preîntâmpinându-se apariția unor disfuncționalități majore în asigurarea accesului bolnavilor la serviciile medicale preventive și curative.

**2. Hotarare de Guvern privind modificarea Hotararii Guvernului nr. 140/2018 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2018 – 2019, <http://www.cnas.ro/page/transparenta-decizionala-2018.html>**

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (4) din Anexa 2 a Hotărârii Guvernului nr. 140/2018 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2018 – 2019, începând cu contractarea pentru anul 2019, casele de asigurări de sănătate încheie contracte de furnizare de servicii medicale spitalicești acordate în regim de spitalizare de zi numai cu unitățile sanitare pentru care se încheie și contracte de furnizare de servicii medicale spitalicești în spitalizare continuă. Având în vedere faptul că Programele Naționale de Sănătate, care reprezintă cadrul implementării obiectivelor politicii și strategiei sănătății publice de către Ministerul Sănătății, se desfășoară prin unități sanitare care acorda doar servicii medicale spitalicești acordate în regim de spitalizare de zi, se impune abrogarea art. 84 alin. (4) din Anexa 2 a Hotărârii de Guvern, în vederea asigurării accesului la asistență medicală adecvată tuturor asiguraților, inclusiv pentru beneficiarii Programelor Naționale de Sănătate. Proiectul de act normative este supus dezbaterii publice de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

**3. Proiect de lege pentru modificarea Legii 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate**

[http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl\\_pck2015.proiect?cam=2&idp=17557](http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=17557).

Inițiativa legislativă propune o serie de modificări care vizează îmbunătățirea furnizării de servicii specializate integrate de sănătate, educație și sociale:

- diversificarea serviciilor prin adăugarea în categoria serviciilor integrate a psihodiagnosticului și intervenției psihologice comportamentale;
- posibilitatea furnizorilor de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat de a-și constitui echipe integrate care să intervină, precum și includerea psihiatrilor ca membri ai acestor echipe, împreună cu ceilalți specialiști deja existenți;
- depistarea precoce a tulburării de spectru autist prin obligativitatea aplicării screening-ului la copiii cu vârsta între 0-3 ani de către medicul de familie;
- gratuitatea serviciilor specializate integrate de sănătate, educație și sociale pentru persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate
- crearea unui Registru Unic de evidență centralizată a persoanelor cu tulburări de spectru autist

- din Romania, cu scopul unei evidențe clare și a unor tratamente și terapii mai eficiente.
- introducerea cadrelor didactice ca beneficiare a programelor de formare profesională continuă dezvoltate de ministerele de resort pentru profesioniștii care lucrează cu persoane cu tulburari din spectrul autist și tulburări de sănătate mintală asociate

### III. POLITICI PUBLICE SI INSTRUMENTE DE MONITORIZARE AFLATE IN IMPLEMENTARE

Expert monitorizare politici sociale si medicale \_Alina Mirela Bocai\_noi\_2018 (II)